

42. Dziś się spełniły te słowa, tamże, 2.
43. Chrystus Królem, tamże, 24 (421) 1984, 1.
44. Poglądy mesjańskie w Qumran i Jana Chrzciciela, AK 102 (1984) 451, 407—424.
45. Przemienienie, Ład Boży 5 (428) 1985, 2.
46. Dom Boży, tamże, 2.
47. Męka w Dziejach Apostolskich, w: Męka Jezusa Chrystusa, pr. zb. pod red. F. Grylewicza, Lublin 1986, 215—227.
48. Nawrócenie — powrót do Boga w pierwotnym Kościele, AK 104 (1985) 455—456, 122.132.
49. Dzisiaj — jeśli głos Jego usłyszycie, Ład Boży 6(481) 1985,3.
50. Treść duchowa słowa Bożego w liturgii eucharystycznej, AK 109 (1987) 471, 252—263.
51. Droga krzyżowa Jezusa w Ewangeliach, Ład Boży 7 (508) 1988, 3.
52. Redaktor „Ateneum Kapłańskiego” (bp Kazimierz Majdański), Wczoraj i Dziś, wyd. specjalne, 13 III 1988. s. 11.

zestawił KŚ. MARIAN GOŁĘBIEWSKI

Ks. Jan Kuś

KS. PROF. WŁADYSŁAW SMOLEŃ (1914—1988)

Smoleń Władysław (1914—1988), ksiądz, doktor teologii i filozofii, historyk i historyk sztuki, profesor nadzwyczajny Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, konserwator zabytków sztuki kościelnej. Ur. 31 X 1914 r. w Męcinie (woj. nowosądeckie) w rodzinie robotniczo—chłopskiej, był synem Władysława i Anny Tyleckiej, Szkoły średnie typu klasycznego ukończył w Tarnowie. Studia teologiczne rozpoczął w seminarium duchownym w Tarnowie, gdzie w r. 1938 otrzymał święcenia kapłańskie, następnie kontynuował je na Wydziale Teologicznym UJ, pod kierunkiem ks. prof. K. Michalskiego oraz ks. prof. M. Morawskiego, i ukończył w r. 1946 ze stopniem doktora teologii. W tym też roku podjął dalsze studia, na Wydziale Filozoficznym UJ — pracując już jako prefekt szkolny w Mielcu — w zakresie historii i historii sztuki. W r. 1950 uzyskał stopień magistra historii, a później doktorat na podstawie rozprawy pt. *Udział chłopów galicyjskich w powstaniu 1846 r.*

Mianowany przez władze diecezjalne w r. 1950 organizatorem i dyrektorem Muzeum i Archiwum Diecezjalnego w Tarnowie wykazał na tym stanowisku niezwykłą energię i zdolności organizacyjne w gromadzeniu zbiorów, a przede wszystkim nowatorstwo w zakresie ekspozycji zabytków. W tym samym roku zostaje również mianowany konserwatorem zabytków sztuki kościelnej diecezji tarnowskiej.

W r. 1957 ks. Smoleń obejmuje kierownictwo nowoutworzonej w KUL katedry sztuki kościelnej. Po habilitacji przeprowadzonej w r. 1963 na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu — na podstawie dysertacji *Ołtarz Wita Stwosza w Krakowie na tle polskich źródeł literackich* — otrzymał tytuł docenta. Wybrany w tymże roku przez Radę Wydziału Humanistycznego KUL dziekanem, sprawuje tę godność przez dwa lata, a w r. 1965 zostaje wybrany przez Senat KUL rektorem tej uczelni — jednak z przyczyn od siebie niezależnych godności tej nie sprawował. W r. 1966 otrzymuje ks. Smoleń nominację na profesora nadzwyczajnego KUL. Wkrótce potem z jego inicjatywy utworzono na tej uczelni katedrę konserwacji teoretycznej i technologii dzieł sztuki.

Równoległe z zajęciami dydaktycznymi w swojej katedrze prowadzi ks. Smoleń ożywioną działalność jako: kurator katedry archeologii klasycznej i historii sztuki starożytnej; wicedyrektor Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych; kierownik Muzeum Uniwersyteckiego KUL; członek redakcji czasopisma *Archiwa, Biblioteki i Muzea*

Kościelne; członek-korespondent Wydziału Historyczno-Filologicznego Towarzystwa Naukowego KUL.

Powoływany był też ks. Smoleń do różnych komisji działających na rzecz ochrony dzieł sztuki: od r. 1960 do r. 1980 był członkiem Komisji Episkopatu d/s Sztuki. Jest autorem ustawodawczego aktu Episkopatu Polski z r. 1973, pt. *Normy postępowania w sprawach sztuki kościelnej* opublikowanego we wszystkich organach urzędowych kurii diecezjalnych w Polsce. Brał udział w pracach Ogólnopolskiej Komisji Sztuki powołanej przez Konferencję Episkopatu Polski, w Komisji Episkopatu d/s Sanktuariów Maryjnych i Komisji Nagród im. Brata Alberta. Był również członkiem Zespołu Doradczego Ministra Kultury i Sztuki d/s ekspozycji sakralnych we wnętrzach kościelnych. Z ramienia Episkopatu układał też scenariusze wielu wystaw sztuki kościelnej i czuwał nad ich realizacją.

Przez trzydzieści lat pracy ks. Smolenia w KUL zainteresowania naukowe, dydaktyczne i organizacyjne koncentrowały się wokół zagadnień: ikonografii, sztuki średniowiecza i nowoczesnej, kościelnego rzemiosła artystycznego, sztuki ludowej i ochrony zabytków kościelnych. W tym okresie poza wykładami w katedrze uniwersyteckiej wygłosił ponad 50 referatów na różnych spotkaniach, konferencjach i sesjach w sektorze naukowym, kościelnym i państwowym. M.in. wygłosił referat na Międzynarodowym Kongresie Mariologicznym w Saragossie. Organizował kilkudniowe seminaria z muzealnictwa i zabytkoznawstwa dla pracowników kurii diecezjalnych i zakonnych w Polsce, pracujących w zakresie ochrony zabytków. Wraz z Instytutem Sztuki PAN urządził sesję naukową na Jasnej Górze dotyczące inwentaryzacji zabytków kościelnych i brał udział w przygotowaniu katalogu zabytków dla Częstochowy.

Zywił ks. Smoleń żarliwy kult dla Matki Boskiej. Z wielkim pietyzmem przygotował dokumentację historyczną do Jej obrazów słynących łaskami, która to dokumentacja w każdym wypadku stanowiła podstawę do starań o ich koronację. Należę tu m.in. wymienić obrazy w katedrze lubelskiej oraz w kościele w Janowie Lubelskim.

Ogłosił ks. Smoleń drukiem ponad 100 pozycji naukowych z rozmaitych dziedzin różnych czasopismach kościelnych krajowych i zagranicznych. W redakcji watykańskiego *L'Osservatore Romano* poza już opublikowanymi artykułami czeka na druk 45 nowych. W r. 1987 ukazała się poważna praca ks. Smolenia, pt. *Ilustracje świąt kościelnych*, a krótko przed zgonem zdołał wykończyć „dzieło życia”, pt. *Jasna Góra. Skarb kultury narodowej*.

W swej katedrze w KUL wychował ks. Smoleń 150 magistrów i 20 doktorów historii sztuki, pracujących w muzealnictwie, w ochronie zabytków kościelnych i wykładowców sztuki kościelnej w seminariach duchownych różnych zakonów i diecezji w Polsce.

Znaczne też zasługi położył ks. Smoleń dla Muzeum Uniwersyteckiego im. ks. Władzińskiego w Lublinie. W okresie jego kadencji dyrektorskiej znacznie wzrosły zasoby Muzeum — mocno uszczuplone i zniszczone w czasie wojny, a teraz gorliwie zbierane na terenie całej diecezji i ze znanstwem porządkowane. W ostatnim okresie swego życia ks. Smoleń zdołał, dzięki osobistym usilnym staraniom, pozyskać dla Muzeum cenną kolekcję inż. arch. Tadeusza Litawińskiego z Zakopanego i unikalny księgozbiór inż. arch. Jana Bukowskiego z Wrocławia. Również swe własne zbiory i zasobny księgozbiór przekazał Muzeum oraz Bibliotece Zakładu Historii Sztuki Kościelnej.

Zmarł ks. Smoleń tragicznie 20 VI 1988 r. w Lublinie, pochowany został 28 VI w Męcinie. Odznaczony był Medalem za Obronność Kraju, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Polonia Restituta.

Kraków

KS. JAN KUŚ